

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

A Guideline to Develop Innovative Leadership in Educational Opportunity
Extension School of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 2

พงษ์พิทักษ์ แก้วมณี

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

Pongpithuk Kaewmanee

College of Asian Scholars

Email:.pongpithuk28@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร 2) ศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยใช้การสุ่มอย่างง่ายและใช้โรงเรียนหน่วยสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม

ผลการศึกษาค้นคว้า ปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีบุคลิกภาพ รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านด้านการมีทักษะในการปฏิบัติงาน เท่ากับด้านการสร้างองค์กรนวัตกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์มุ่งสู่นวัตกรรม

* ได้รับบทความ: 18 กุมภาพันธ์ 2565; แก้ไขบทความ: 17 มีนาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 24 มีนาคม 2565

Received: 18 February 2022; Revised: 17 March 2022; Accepted: 24 March 2022

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทาง ได้แก่ 1) ด้านการมีบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบุคลิกภาพที่ดี สร้างความมนุษยสัมพันธ์ดี และ เรียนรู้สิ่งใหม่ ปรับตัวได้ง่ายในสถานการณ์รอบข้าง 2) ด้านการมีทักษะในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะการปฏิบัติงานองค์ความรู้ที่ทันสมัย มีเทคนิคกระบวนการใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์มุ่งสู่นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาบริบทของโรงเรียนและชุมชนเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ SWOT และมีการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ทันสมัยสอดคล้องสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 4) ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างทีมงานสร้างเครือข่ายวิชาการกับองค์กรภายในและภายนอก 5) ด้านการสร้างองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมให้บุคลากรสร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; นวัตกรรม

Abstract

This independent studies purposes were to : 1) study the present Innovative Leadership In Educational Opportunity Extension School 2) study a guideline to develop of Innovative Leadership In Educational Opportunity Extension School The sample group was Adminisstrators and teacher In Educational Opportunity Extension School Of Chaiyaphum Primay Educatiopnal Service Area 2 for 265 people. with random sampling by the Cluster Random Sampling. The instruments used questionnaire (rating scale) 5 level. The research statistic were mean, percentage, standard deviation.

The independent studies results were as followed

1. The results of study the present situation Innovative Leadership In Educational Opportunity Extension School Overall, it is at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was personality, followed by teamwork. In terms of having operational skills equal to creating innovative organizations and the aspect with the lowest average value was visionary towards innovation.

2. A guideline to Develop of Develop Innovative Leadership In Educational Opportunity Extension School 2. namely 1) Personality aspect Educational administrators

should build good personality, build good human relations and learn new things. Easy to adapt to surrounding situations. 2) In terms of having operational skills, educational institute administrators should have operational skills, including modern knowledge. There is a new process technique. To comply with the 2019 coronavirus epidemic situation. 3) Vision towards innovation School administrators should study the context of the school and community in order to analyze the data. SWOT and have a vision It is a modern vision in line with the 2019 coronavirus epidemic situation. 4) Team work School administrators should build quality teams. Including there should be an academic network with internal and external organizations. 5) Creation of an innovative organization School administrators should create a working environment that encourages personnel to create innovations in line with the 2019 coronavirus epidemic.

Keywords: Leadership; Innovation

บทนำ

สังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ทุกองค์กรต่างเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการแข่งขันของเศรษฐกิจโลก ซึ่งผู้นำในองค์กร จำเป็นที่จะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งต้องมีการเรียนรู้วัฒนธรรมการบริหารองค์การ เพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร อันจะนำมาซึ่งความก้าวหน้า ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่ยึดหลักการสำคัญในการพัฒนาประเทศ คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมด้านกำลังคน การเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) และยังสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ที่ได้ดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 เพื่อมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ ให้พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีทักษะ สมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ พร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ภายใต้ยุคเศรษฐกิจและสังคม 4.0 ที่ประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมของตนเองที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

อย่างไรก็ตามความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการศึกษามีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ ในทุกด้านไปอย่างรวดเร็ว การที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและตอบรับการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของโลกในยุคปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพนั้น ผู้บริหารจึงควรมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม คือ การมีบุคลิกภาพที่ดี มีทักษะการปฏิบัติงานโดยการประยุกต์ทั้งวิธีคิด วิธีการทำงานแบบใหม่ มีการสร้างวิสัยทัศน์และกลยุทธ์มุ่งสู่นวัตกรรม มีการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และมีการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้ได้นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างปฏิเสธไม่ได้ แม้ว่าความสำเร็จ ในการบริหารงานจะเป็นผลมาจากตัวแปรร่วมหลายประการ แต่ภาวะผู้นำจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการบริหารงาน เพราะในความเป็นจริงแล้วไม่มี สิ่งใดหรือใครที่จะบังคับคนให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถอย่างเต็มใจได้ นอกจากตัวของเขาเอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นหน่วยงานที่บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2564 มีเขตความรับผิดชอบ 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอแก่งคร้อ อำเภอคอนสาร อำเภอบ้านแท่น และอำเภอภูเขียว มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 262 โรงเรียน (260 โรงเรียน 2 สาขา) เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 44 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 833 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2564) ซึ่งในปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ให้ความสำคัญกับคุณภาพการจัดการศึกษาที่เน้นคุณภาพโดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับนักเรียนในกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น เน้นให้มีการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นอาชีพ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ยกระดับคุณภาพผู้เรียน ครู และสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นการเฉพาะ ให้สูงขึ้นและผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของครูที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2562) นอกจากนี้ ยังพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้ดำเนินการเร่งรัดปฏิรูปการศึกษา โดยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและจัดระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล การกิจหลักของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ด้วยการยกระดับให้มีมาตรฐานโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากข้อมูลการสอบระดับชาติของสำนักงานมาตรฐานการทดสอบ(O-Net) ปีการศึกษา 2563 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2564) จากปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปัจจุบันผู้บริหารมีภาวะผู้นำในทุก ๆ ด้านแต่ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารยังไม่ปรากฏเป็นที่ประจักษ์มากนัก เนื่องจากปัญหาในระดับบุคคลแล้วผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติ รู้จักเปิดใจกว้างไม่ยึดติดความคิดเดิม ๆ มีความมุ่งมั่นจริงจัง เพื่อให้เกิดความก้าวหน้า พัฒนาสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมซึ่งถือว่าการเปลี่ยนแปลงผู้นำเชิงนวัตกรรมครั้งยิ่งใหญ่ ที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ในอนาคต ดังนั้น การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จึงจะส่งผลให้การปฏิบัติงานในด้านการบริหารสถานศึกษาเกิดการสร้าง พัฒนา และเป็นแรงผลักดัน เพื่อให้ได้นวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2564 : 11)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อองค์การต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 833 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2564)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) โดยการใช้การสุ่มอย่างง่ายและใช้โรงเรียนหน่วยสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาดำเนินการขอหนังสือจาก วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการศึกษา

2. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ผู้ช่วยเหลือ และทางไปรษณีย์ หรือทางระบบออนไลน์ โดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์

3. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ผู้ช่วยเหลือ และส่งกลับทางไปรษณีย์ หรือระบบออนไลน์ กรณีที่แบบสอบถามไม่ครบ ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมและติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน และแจกแบบสอบถามอีกครั้งในรายที่แบบสอบถามสูญหายหรือไม่ได้รับคืนโดยขยายเวลาอีก 7 วัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการดำเนินการวิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการดำเนินการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้ผล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีบุคลิกภาพ	4.26	1.02	มาก
2. ด้านการมีทักษะในการปฏิบัติงาน	4.01	0.89	มาก
3. ด้านการมีวิสัยทัศน์มุ่งสู่นวัตกรรม	3.95	1.25	มาก
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.12	0.90	มาก
5. ด้านการสร้างองค์กรนวัตกรรม	4.01	1.24	มาก
รวม	4.07	1.06	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีบุคลิกภาพ ($\bar{x} = 4.26$) รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.12$) ด้านด้านการมีทักษะในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.01$) เท่ากับ ด้านการสร้างองค์กรนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.01$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์มุ่งสู่นวัตกรรม ($\bar{x} = 3.95$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษา เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีบุคลิกภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษานั้นต้องผ่านการอบรมหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารเพื่อเข้าสู่ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสถานศึกษาของสถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรเพิ่มพูนความรู้ ทักษะความสามารถในการบริหารงานในสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมีวิสัยทัศน์ ที่ชัดเจนในการมุ่งไปสู่การสร้างนวัตกรรม เน้นการสร้างทีม บริหารงานแบบมีส่วนร่วม รวมไปถึงการสร้าง บรรยากาศสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรามา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับ ปวีณา กันกิน (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการศึกษา พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐมีระดับภาวะผู้นำโดยรวม อยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์มุ่งสู่นวัตกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในสภาวะ การณ์ของการแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา-2019 ถึงแม้ในทุกสถานศึกษาจะมีนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ แต่ก็มีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ ถึงแม้จะมีการบริหารจัดการโดยใช้ระบบออนไลน์ แต่ในบางครั้ง อาจไม่สมบูรณ์หรือคั่งงวน เพราะบางพื้นที่สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอาจมีปัญหา หรือนักเรียน บางคนอาจเข้าไม่ถึงเครื่องมือสื่อสารด้วยฐานะทางครอบครัวไม่พร้อมจึงทำให้การปฏิบัติงานของ สถานศึกษาไม่เป็นไปตามแบบแผน หรือเป็นไปตามที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้และในปัจจุบันยังมี การระบาด อย่างรุนแรงทำให้สถานศึกษาไม่สามารถบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนงานที่เคยปฏิบัติมา ซึ่งในปัจจุบัน มีข้อจำกัดในหลายประการ จึงทำให้ด้านด้านการมีวิสัยทัศน์มุ่งสู่นวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภริญา สายศิริสุข (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปัญจภาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปัญจภาคี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปัญจภาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านผู้บริหารกล้าเปลี่ยนแปลงองค์กรในการ พัฒนานวัตกรรมอยู่ในระดับมากเป็นอันดับต่ำสุด ยังสอดคล้องกับปาริฉัตร พรสุวรรณ (2562) ได้ศึกษา องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากซึ่งข้อค้นพบนี้ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการและอาจารย์สามารถนำไปใช้ในการกำหนดเป็นหัวข้อด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของเองที่เน้นด้านการนำสู่การเรียนรู้ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อความต้องการเป็นรายบุคคล และ

ยังสอดคล้องกับ Ailin and Lindgren (2008) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมที่สนับสนุนให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษา พบว่าภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมต้องมีวิสัยทัศน์ เพราะจากผลการศึกษาด้านนวัตกรรมวิสัยทัศน์ ยังอยู่ในระดับที่ต่ำ นอกจากนั้นเป้าหมายและกลยุทธ์ด้านนวัตกรรม และต้องส่งเสริมและเชื่อว่านวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ให้องค์กรประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำด้านนวัตกรรมจะต้องมีพันธสัญญาที่มุ่งมั่นในการริเริ่มการเป็นภาวะผู้นำด้านนวัตกรรม ซึ่งจะได้รับมุ่งเน้นสนับสนุนภาวะผู้นำในเชิงกลยุทธ์จากกิจกรรมนวัตกรรมขององค์กร มีบทบาทในระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการด้านนวัตกรรมมีเทคนิคในการจัดการนวัตกรรมและการมีเครือข่ายและพันธมิตรด้านนวัตกรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีผลการประเมินความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ไม่มีประสบการณ์ในทางการบริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จจนสถานศึกษาได้รับรางวัลนวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา นอกจากนั้นยังเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงองค์ความรู้ มีทักษะขั้นสูงด้านนวัตกรรม มีประสบการณ์มีแนวทางในการพัฒนาที่ดีและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภิญญากิจ กตุวิเศษกุล (2562) ได้พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการบริหารจัดการในองค์กร มากที่สุด รองลงมา คือด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านความคิดสร้างสรรค์ และยังสอดคล้องกับปาริฉัตร พรสุวรรณ (2562) ได้ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 นี้ ผู้อำนวยการรองผู้อำนวยการและอาจารย์สามารถนำไปใช้ในการกำหนดเป็นหัวข้อด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของตนเองที่เน้นด้านการนำสู่การเรียนรู้ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อความต้องการเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ควรส่งเสริมการนำข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ไปใช้ในสถานศึกษาโดยการจัดอบรมหรือสัมมนา

และมีการติดตามผลการนำไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของงานได้จริง ในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ
อื่นในสังกัด

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชัยภูมิ เขต 2 ไปให้กับครูผู้สอนได้ทดลองใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพบรรลุ
ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัด ให้มีวิสัยทัศน์มุ่งสู่นวัตกรรม เพราะจากการศึกษาพบว่า อยู่ในอันดับสุดท้ายของการศึกษาค้นคว้า
ในครั้งนี้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลนำเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม
ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชัยภูมิ เขต 2

2.2 ควรมีการศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยอาจมี
การเปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา เพศ อายุ หรือระดับการศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนานำข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชัยภูมิ เขต 2 กับสถานศึกษาเอกชน หรือสถานศึกษาของสถาบันพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-
2564. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ.
- ขวัญชนก โตนาค. (2556). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

คณินันต์ย์ กิจวิธิ. (2560). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

จุฑาทิพย์ ชนะเคน. (2559). การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ไชยา กรมแสง. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

Allan Lee. (2019). Leadership creativity and innovation : a meta-analytic. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 29(1), 1-35.

DuBrin, A.J. (2016). *Leadership : Research findings, practice, and skills*. Boston: Houghton.